

MICHAŁ PIERZCHAŁA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydział Teologii, Polska

michal.pierzchala@kul.pl

ORCID: 0000-0001-9214-2353

Sprawozdanie z 54. Tygodnia Eklezjologicznego zorganizowanego przez Koło Naukowe Teologów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie

Do tradycji Wydziału Teologicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie należy „Tydzień Eklezjologiczny”, który odbył się po raz 54. w dniach 17-19 maja 2022 roku i został zorganizowany przez Koło Naukowe Teologów KUL (dalej: KUL KNT) pod hasłem „Kościół Świętych”. Sympozjum rozpoczęło się uroczystą Eucharystią pod przewodnictwem Ks. Abp. Stanisława Budzika Metropolity Lubelskiego i Wielkiego Kanclerza KUL. Ksiądz Arcybiskup podkreślił w homilii, że Chrystus jest źródłem i dawcą wszelkiej świętości, oraz wskazał, iż Kościół ukazuje powołanie do świętości jako powszechną drogę, i zaprosił, aby wołać o świętych i nimi się stawać przez bliskość z Chrystusem i Jego Kościołem. Następnie w auli Collegium Jana Pawła II KUL na rozpoczęcie sympozjum głos zabrał ks. prof. dr hab. Przemysław Kantyka dziekan Wydziału Teologicznego KUL. Ksiądz dziekan podkreślił, że świętość jest darem, którego Bóg chce udzielić każdemu, a następnie podziękował dotychczasowemu kuratorowi Koła Naukowego Teologów dr. hab. Krzysztofowi Mielcarkowi prof. KUL oraz ogłosił nominację na nowego opiekuna KNT ks. dr. Andrzejowi Meggerowi.

W pierwszej sesji głos zabrał ks. bp dr hab. Piotr Turzyński biskup pomocniczy diecezji radomskiej, który wygłosił referat *Piękno Kościoła u św. Augustyna*. Prelegent wskazał, że w momencie nawrócenia św. Augustyn przeszedł przemianę z estety w chrześcijanina, który źródło piękna upatruje w Bogu- „Piękności dawnej i zawsze nowej”. Ksiądz biskup, odwołując się do twórczości św. Augustyna traktującej o Kościele, wskazał, że Oblubienica Chrystusa, chcąc doświadczyć przemiany w piękną, musi uznać swą brzydotę, grzeszność, wyznać ją Panu, aby doświadczyć daru rekapitulacji, renowacji, który daje prawdziwe piękno. Augustyn dostrzegł, że źródłem

recapitulatio jest *incarnatio Christi*, dlatego potrzebna jest nieustanna kontemplacja tajemnicy wcielenia. Prelegent wspomniał także o herezji donatystycznej, która głosiła ekskluzywną wizję powołania do świętości w Kościele, w kontrze do czego staje chrystocentryczna eklezjologia Augustyna. Kolejno referat wygłosił ks. dr hab. Andrzej Proniewski prof. UwB. Wystąpienie dotyczyło kwestii teologii laikatu i synodalności jako drogi realizacji powszechnego powołania do świętości. Prelegent zaznaczył, że Kościół nie tylko ukazuje świętość jako cel życia ludzkiego, ale również wskazuje, w jaki sposób ją osiągnąć. Książd profesor przypomniał definicje i role wiernych świeckich i duchownych. Wskazał konieczność kooperacji laikatu i kleru w pełnieniu woli Bożej. Prelegent przywołał także nauczanie papieża Franciszka, wskazując, że obecny synod o synodalności winien być odczytany jako wydarzenie łaski, które ma uzdrowić rany i pomóc wierzącym kroczyć ku świętości. Następnie o. prof. dr hab. Zdzisław Kijas OFMConv z Papieskiego Wydziału Teologicznego Świętego Bonawentury w Rzymie przedstawił referat pt. *Świętość – wieczny odpoczynek? Czy się zajmują zbawieni?* Ojciec profesor wskazał, że nie należy odczytywać świętości w kategoriach funkcji do spełniania, lecz relacji miłości. *Esse* miłości wyprzedza jej *agere*, dlatego w wieczności nie chodzi o jakość egzystencji, lecz o nią samą. W kluczu miłości, która daje radość i szczyt szczęścia zbawionym, należy interpretować ich wieczny odpoczynek. Pierwsza część sympozjum została zakończona dyskusją na temat piękna Kościoła w jego wymiarze temporalnym i eschatologicznym.

Drugą sesję konferencji zainaugurował wykład *Świętość Nowego Izraela w Kapańskim Kodeksie Świętości (Kpł 17-26)* wygłoszony przez ks. dr. hab. Tomasza Tułodzieckiego prof. UMK w Toruniu. Prelegent rozpoczął od przedstawienia częstotliwości występowania pojęcia świętości w Starym Testamencie oraz wyjaśnienia pojęcia Nowego Izraela. Świętość została przedstawiona jako coś najbardziej fundamentalnego, ale zarazem najbardziej złożonego we wszelkim przeżyciu religijnym. Biblia uczy, że dążenie do świętości urzeczywistnia się dzięki postawom moralnym i kultowi. Człowiek ma stawać się świętym, ponieważ Bóg jest święty, ale nie znaczy to, że możliwe jest, by stał się świętym jak Pan. Następnie ks. dr hab. Kazimierz Pek profesor KUL wygłosił wykład pt. *Kościół Świętego*. Prelegent zadawał ważne pytania o miejsce Chrystusa w działalności Kościoła. Czy Dawca wszelkiej świętości w działalności pastoralnej nie został umieszczony w cieniu świętych i wiernych? Prelegent zwrócił uwagę na pewne niepokojące z teologicznego punktu widzenia formy czci świętych, które zdają się fałszować jedyne pośrednictwo zbawcze Chrystusa. Świętość nie powinna być przedstawiana jako kategoria oddzielająca od Boga, lecz jednocząca z Nim. Druga część sympozjum została zakończona interesującą dyskusją dotyczącą biblijnych i dogmatycznych definicji świętości oraz kultu świętych i błogosławionych.

Drugi dzień sympozjum rozpoczęła Eucharystia w kościele Akademickim KUL pod przewodnictwem ks. dr. Andrzeja Meggera. Celebrans w homilii zaznaczył potrzebę trwania w Chrystusie na wzór latorośli w winnym krzewie. Bliskość z Chrystusem jest warunkiem *sine qua non* świętości wiernych. Pierwszą sesję drugiego dnia sympozjum zainaugurował wykład o. prof. dr. hab. Andrzeja Derdziuka OFM Cap

Znaczenie formacji sumienia w życiu świętych. Prelegent zaznaczył, że człowiek nie rodzi się jako święty, ale się nim staje dzięki relacji z Bogiem i rozwojowi sumienia. Sumienie nie jest głosem samego Boga, lecz swoistym „sanktuarium” wewnątrz osoby, gdzie rozbrzmiewa głos Stwórcy. Formacja sumienia polega na dążeniu do poznawania prawdy i do prawości, a więc do podążania poznana prawdą. Narzędziami formacji sumienia są modlitwa, otwartość na łaski sakramentalne, dary Ducha Świętego oraz *docibilitas*. Ojciec Andrzej Derdziuk podkreślił także znaczenie przykładu życia świętych w formacji sumienia. Ich świadectwo zawstydzają, inspiruje, pociąga do naśladowania. Następnie głos zabrali ks. dr hab. Tadeusz Zadykiewicz prof. KUL, który podjął temat pt. *(Nie)moralność kanonizowana? Kontrowersyjne obrazy świętych.* Prelegent odniósł się do ikonografii chrześcijańskiej w pierwszych wiekach, a następnie przedstawił niektóre współczesne obrazy świętych, którzy czasem są przedstawiani w bardzo prozaicznych okolicznościach lub nawet z pewnymi atrybutami wątpliwej jakości moralnej. Ksiądz dr hab. Tadeusz Zadykiewicz wskazał, że wizerunki świętych mają dostarczać wrażeń estetycznych, ale także pełnią funkcję semiotyczną oraz katechetyczną. Zarówno idealistyczne, jak i realistyczne obrazy świętych mają wskazać procesualność wzrastania w świętości. Artystyczne wyrazy świętych winny być taktowne, inspirowane wiarą i ukazywać drogi wzrostu duchowego. Należy unikać wszystkiego, co miałyby wypaczać właściwy kult i pojęcie świętości, ale w zależności od potrzeb można także używać innych przedstawień niż idealistyczne, jednakże nie w celu kultu, a dydaktyki. Wykład *Duchowość codzienności wg św. Josemarii Escrivy* wygłosił ks. dr hab. Janusz Lekan, prof. KUL. Prelegent zaznaczył wzrost znaczenia świeckich w aktualnym dyskursie teologicznym. Kolejno został ukazany św. Josemaria Escriva założyciel Opus Dei oraz rozumienie ukutego przez niego pojęcia „świętej świeckości”. Hiszpański Święty wzywał do umiłowania Boga w codzienności i prostocie życia. Prelegent zaznaczył, że trzeba stawać się człowiekiem sumienia i świętym w codziennych realiach. Josemaria Escriva wzywał, aby „namiętnie kochać świat”, gdyż żyjąc w jego ramach z sercem zjednoczonym z Bogiem, osiąga się chwałę nieba. Pierwszą część sympozjum zakończyła interesująca dyskusja dotycząca współczesnych form ascezy i jej wartości w drodze ku świętości oraz problematyki sztuki sakralnej i religijnej.

Drugą część obrad zainaugurował wykład *Relikwie i kult świętych* wygłoszony przez o. dr. Dominika Jurczaka OP z Papieskiego Instytutu Liturgicznego „Anselmianum” w Rzymie. Prelegent zaznaczył, że kult świętych odnosi się do całości problematyki eklezjologicznej. Ojciec Jurczak odniósł się do tradycji obecnych w Kościele Rzymskokatolickim dotyczących kultu relikwii. Relikwie wskazują na Eucharystię jako źródło i szczyt. Kult świętych nie tylko nie podważa znaczenia sakramentów, lecz podkreśla ich wartość. Kolejny wykład wygłosił ks. dr Andrzej Megger z Sekcji Liturgiki Wydziału Teologicznego KUL. Prezentacja nosiła tytuł *Święte świętym – uświęcająca rola Eucharystii*. Prelegent zaznaczył, że Eucharystia umożliwia wierzącym udział w świętości Boga poprzez przystępowanie do Komunii Świętej. Dlatego ojcowie Kościoła jako źródło i drogę ku świętości wskazywali częste uczestnictwo w Liturgii Kościoła. Z uświęcającej roli Eucharystii wypływa łaska *consecratio mun-*

di umożliwiającą tworzenie nowej kultury, która przywraca rzeczom ich właściwy wymiar. Wykład *Fenomen cudu za wstawiennictwem świętych jako warunek do beatyfikacji czy kanonizacji* został zaprezentowany przez ks. dr. Filipa Krauze z Sekcji Teologii Fundamentalnej Wydziału Teologicznego KUL. Prelegent omawiał przemiany rozumienia cudu i jego funkcji, a także problematykę postrzegania cudów w kategoriach wiary jako kontry do badań empirycznych. Teolog zachęcił do zgłębienia interdyscyplinarnej kwestii cudów oraz prawa kościelnego odnoszącego się do problematyki kanonizacyjnej. Druga część symposium została zakończona twórczą dyskusją dotyczącą definicji świętości oraz kultu świętych i błogosławionych.

Po przerwie rozpoczęła się trzecia część kolejnego dnia symposium. Pierwszy temat tego panelu pt. *Integralne wychowanie człowieka ku pełni dojrzałości ludzkiej i chrześcijańskiej* został zaprezentowany przez s. dr hab. Marię Opiełę prof. KUL. Prelegentka podjęła tematykę relacji między pedagogiką integralną a teologią i wskazała, że proces wychowawczy winien być odczytywany w kategoriach holistycznych. Siostra prof. Maria Opieła ukazała także zależność między wychowaniem w rodzinie a obrazem Boga noszonym w sercu wiernych. Prelegentka ukazała potrzebę troski o takie wychowanie, które kreuje właściwy i możliwy do osiągnięcia obraz dojrzałości chrześcijańskiej. Kolejno ks. dr Paweł Samiczak wygłosił wykład zatytułowany: *Charyzmaty na drodze do świętości*. Prelegent przedstawił definicję i zastosowanie charyzmatów w codzienności oraz ich znaczenie w kontekście fenomenu świętości. Następnie wskazał miłość jako najważniejszy charyzmat i niezbędny warunek osiągnięcia świętości. Ostatnia prezentacja trzeciego panelu była zatytułowana: *Twarze świętych – Oblicza świętych. Refleksje nad wyobrażaniem świętych w sztuce europejskiej. Próba syntezy tradycji i nowego spojrzenia na kwestie wizualizacji świętych* i została zreferowana przez prof. dr hab. Małgorzatę Mazurczak z KUL. Pani profesor omówiła problematykę przedstawiania świętych w sztuce chrześcijańskiej w historii Kościoła. Prelegentka wskazała także obecny w sztukach problem poszukiwania ideału piękna, co wyraziło się w przedstawianiu świętych postaci na obrazach. Trzecia część symposium została zakończona interesującą dyskusją dotyczącą relacji między teologią a psychologią i innymi naukami pomocniczymi oraz kwestii przedstawiania sacrum w sztuce.

Ostatni dzień „Tygodnia Eklezjologicznego” rozpoczęła Eucharystia w Kościele Akademickim KUL pod przewodnictwem ks. Karola Godlewskiego prezesa KNT KUL. Celebrans w homilii zaznaczył, że Pan wzywa swój Kościół do przyjmowania miłości Bożej i dzielenia się nią z braćmi bez preferowania niektórych osób. Pierwszą sesję trzeciego dnia symposium zainaugurował wykład ks. mgr. Karola Godlewskiego prezesa KNT KUL *Prawdziwy obraz Boga jako warunek „sine qua non” pragnienia świętości*. Potem swój referat wygłosiła s. dr Anna Pędrak z WNO KUL pt. *Prawdziwe oblicze wynagrodzenia i pokuty*. Ostatnia prelekcja w pierwszej części obrad dotyczyła problematyki zatytułowanej: *Duch Orędownik u św. Pawła* i została wygłoszona przez ks. mgr. Linasa Sipaviciusa. Pierwszą część symposium zakończyła dyskusja problematyki obrazu Boga. W kolejnym panelu doktoranci KUL wygłosili następujące referaty: *Świętość w teologii Marcina Lutra* (ks. mgr Grzegorz Brud-

ny), *Świętość w perspektywie teologii św. J.H. Newmana* (ks. mgr Paweł Surowiec), „*Święty Kościół grzesznych ludzi. Koncepcja kard. Waltera Kaspera* (ks. mgr Tomasz Kornek) oraz *Eucharystia fons omni ssanctitatis* (ks. mgr lic. Krzysztof Mętlewicz z UKSW w Warszawie). Także ta seria wystąpień została zakończona dyskusją o tematyce ekumenicznej i eklezjalnej. Ostatnia część sympozjum składała się z trzech wystąpień: *Różne drogi do świętości* wygłoszonego przez ks. mgr. Michała Pierzchałę (KUL), *Style przywiązania do rodziców a procesy dekonwersji wśród młodzieży* zaprezentowanego przez ks. mgr. Michała Grupę (KUL) oraz *Religia w szkole – szkoła świętych?* przedstawionego przez ks. mgr. Tomasza Pązika (KUL). Następnie dyskusja odnosząca się do omawianej problematyki zakończyła 54. Tydzień Eklezjologiczny, który także tym razem stał się okazją do ciekawych spotkań, poszerzenia wiedzy teologicznej oraz twórczych dialogów.